

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen. Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen (prop. 2008/09:1) till anslag inom utgiftsområde 27. Förslaget innebär att Sveriges EU-avgift för 2009 uppgår till 19 878 miljoner kronor. Finansutskottet tillstyrker också att regeringen ska bemyndigas att ikläda staten det utgiftsåtagande som följer av EU-budgeten för budgetåret 2009. Motioner om kostnaderna för EU-medlemskapet och om klimatsäkring av EU-budgeten avstyrks.

I betänkandet finns två reservationer från Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Anslag och åtagandebemyndiganden för 2009 inom utgiftsområde 27	5
Finansutskottets ställningstagande	8
Sveriges kostnader för EU-medlemskapet	8
Klimatsäkring av EU-budgeten	9
Reservationer	11
1. Sveriges kostnader för EU-medlemskapet, punkt 3 (mp)	11
2. Klimatsäkring av EU-budgeten, punkt 4 (mp)	12
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Propositionen	13
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	13
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	14
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1. EU:s budget 2007 fördelad per utgiftsrubrik	6
Tabell 2. Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag för 2009 inom utgiftsområde 27

Riksdagen anvisar anslag för 2009 inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen i enlighet med bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 27 punkt 1.

2. Åtaganden som följer av EU-budgeten för 2009

Riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten de åtaganden som följer av EU-budgeten för 2009 avseende åtagandebemyndiganden. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 27 punkt 2.

3. Sveriges kostnader för EU-medlemskapet

Riksdagen avslår motion

2008/09:Fi283 av Max Andersson och Ulf Holm (båda mp).

Reservation 1 (mp)

4. Klimatsäkring av EU-budgeten

Riksdagen avslår motion

2008/09:Fi297 av Ulf Holm (mp).

Reservation 2 (mp)

Stockholm den 2 december 2008

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Monica Green (s), Carl B Hamilton (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachmeister (m), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp), Jörgen Hellman (s), Christina Zedell (s) och Per Åsling (c).

Redogörelse för ärendet

Riksdagen har den 19 november 2008 beslutat om ramen för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen (bet. 2008/09:FiU1, rskr. 2008/09:46). Beslutet innebär att ramen fastställts till 19 878 miljoner kronor. Beslutet innebär vidare att utgiftsområdets anslag inte får överskrida den fastlagda ramen för utgiftsområdet.

I detta betänkande tar finansutskottet ställning till förslaget i budgetpropositionen (prop. 2008/09:1, utg.omr. 27 om avgiften till Europeiska gemenskapen) om hur anslaget inom utgiftsområdet ska fördelas inom budgetramen. Därutöver tar finansutskottet ställning till ett bemyndigande för regeringen att ikläda staten de åtaganden som följer av EU-budgeten för 2009 avseende åtagandebemyndiganden. Två motioner från allmänna motionstiden behandlas i betänkandet. Propositionens och motionernas förslag återges i bilaga 1.

Finansutskottet hade den 11 mars 2008 överläggningar med statsrådet Cecilia Malmström om översynen av EU-budgeten. Den 20 maj 2008 hade finansutskottet överläggningar med statssekreterare Hans Lindblad om EU:s budget 2009 inför Ekofinrådets s.k. första läsning av kommissionens förslag.

Utskottets överväganden

Anslag och åtagandebemyndiganden för 2009 inom utgiftsområde 27

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag inom utgiftsområde 27 enligt regeringens förslag samt bemyndigar regeringen att ikläda staten det utgiftsåtagande som följer av EU-budgeten för 2009. Därmed bifalls budgetpropositionen (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 27 om avgiften till Europeiska gemenskapen) förslagspunkterna 1 och 2.

Propositionen

Mål och resultat

Målet för den svenska budgetpolitiken i Europeiska unionen (EU) ligger fast. Det innebär bl.a. att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU och att belastningen på statsbudgeten ska hanteras i linje med de principer för finansieringen av EU-medlemskapet som riksdagen har fastslagit. Målet innebär också att Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s medel.

Under 2007 uppnåddes enligt regeringen flera resultat som ligger i linje med målet för den svenska budgetpolitiken i EU. Marginalerna mellan den beslutade årliga budgeten för 2008 och taken i den fleråriga budgetramen har exempelvis varit sådana att de legat i linje med målen för den svenska budgetpolitiken i EU, dvs. marginalerna ska vara tillräckliga för att undvika revideringar av budgetramen. Dock beslutades i samband med förhandlingarna om budgeten för 2008 om revidering av den fleråriga budgetramen för att klara finansieringen av satellitnavigeringssystemet Galileo. Medel som ändå inte behövdes i jordbruksstödet fördes över till finansieringen av Galileo. Överföringen kunde dock begränsas genom att en del finansieringsutrymme skapades genom omprioriteringar.

Regeringen kommer att i årsredovisningen för staten lämna ett nationellt intygande för förvaltningen av EU-medel i Sverige. Intygandet ingår som en del i årsredovisningen för staten och lämnas första gången i april 2009 avseende budgetåret 2008.

Tabell 1. EU:s budget 2007 fördelad per utgiftsrubrik*Miljoner kronor*

Utgiftsrubrik	Utfall	Utfall i %	Andel i %
1a. Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning	6 203	93	6
1b. Sammanhållning för tillväxt och sysselsättning	36 975	100	34
2. Skydd och förvaltning av naturresurser (inkl. den gemensamma jordbrukspolitiken)	54 017	99	49
3. Medborgarskap, frihet, säkerhet och rättvisa	1 011	83	1
4. EU som global partner	7 091	95	6
5. Administration	4 308	90	4
6. Kompensationer	445	100	0

Utgifterna (betalningarna) för EU-budgeten fördelade sig 2007 enligt uppställningen i tabell 1. Preliminärt uppgick de totala betalningarna 2007 till ca 98 % av budgeterade betalningar.

Egnamedelsbeslutet och budgetöversynen

Avgiften till Europeiska gemenskapen utgörs av fyra olika komponenter: tullavgifter, sockeravgifter, mervärdesskattebaserad avgift samt avgift baserad på bruttonationalinkomsten. I juni 2007 fattade rådet det formella beslutet om nya egna medel. Beslutet ska ratificeras av samtliga medlemsstater innan det träder i kraft men är tänkt att tillämpas retroaktivt fr.o.m. 2007. Innebörden av uppgörelsen är att Sveriges BNI-avgift reduceras med 150 miljoner euro årligen (i 2004 års priser). Riksdagen godkände egnamedelsbeslutet den 5 mars 2008.

I september 2007 presenterade kommissionen ett dokument för samråd inför budgetöversynen 2008/09 i syfte att starta en öppen debatt om EU:s finanser. Regeringen har i sitt svar till kommissionen framfört att reformer behövs av framför allt jordbrukspolitiken och sammanhållningspolitiken och att EU-budgeten bör fokusera på områden som ger europeiskt mervärde, t.ex. rättsliga frågor och klimatfrågor.

Anslag för avgiften 2009

Regeringen föreslår att riksdagen för 2009 anvisar 19 878 miljoner kronor till ramanslaget 93:1 Avgiften till Europeiska gemenskapen under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen (yrkande 2). Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten de åtaganden som följer av EU-budgeten för 2009 avseende åtagandebemyndiganden (yrkande 1). Sveriges andel av de åtaganden som ska ställas till förfogande 2009 uppgår, enligt kommissionens budgetförslag, till 3 200 miljoner euro (ca 32 500 miljoner kronor).

Regeringens föreslagna anslagsnivå för 2009 ligger betydligt lägre än avgifterna tidigare år (se tabell 2). Det beror på att det nya egnamedelsbeslutet då förväntas träda i kraft, vilket innebär att reduktionerna för 2007 och 2008 sannolikt kommer att regleras 2009. Detta är dock enligt regeringen förenat med osäkerhet eftersom egnamedelsbeslutet måste godkännas

av samtliga EU:s medlemsstater, om det ska kunna träda i kraft 2009. Om inte alla medlemsstater har godkänt i tid kan Sverige kassamässigt inte få del av avgiftsreduktionerna för åren 2007–2009 förrän under 2010. Om så skulle ske blir avgiften 9–10 miljarder högre 2009 och 9–10 miljarder lägre 2010 än vad som nu beräknas. Regeringen avser att i så fall under 2009 återkomma till riksdagen om anslagsnivån.

Tabell 2. Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Miljoner kronor

	Utfall	Budget	Prognos	Förslag	Beräknat	Beräknat
	2007	2008	2008	2009	2010	2011
Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 635	30 122	29 098	19 878	27 191	27 837

Not. Budget för 2008 inkluderar tilläggsbudget i samband med 2008 års vårproposition (bet. 2007/08: FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2009.

Politikens inriktning

Sverige avser att verka för en reformering och modernisering av utgiftssidan med omprioriteringar mellan utgiftsrubrikerna och en minskning av den totala utgiftsvolymen. I den mån tillräckliga reformer inte uppnås på EU-budgetens utgiftssida krävs enligt regeringen även fortsättningsvis korrigeringar (rabatter) på inkomstsidan.

Vägledande för Sverige i arbetet med översynen av EU:s budget, liksom för arbetet med budgeten i stort, bör enligt regeringen vara principerna om subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning.

Revisionens iakttagelser

Revisionen har inte lämnat några invändningar.

Kompletterande information

Den 27 mars 2008 fattade finansutskottet beslut om ett utlåtande om översynen av EU:s budget (bet. 2007/08:FiU14). I utlåtandet framförde utskottet sin syn på den påbörjade översynen. Utskottet ansåg att det behövs genomgripande omprioriteringar av EU-budgetens utgifter och att förändringarna ska göras utan att budgetens samlade utgifter ökar. Utskottet tyckte t.ex. att utgifterna för jordbrukspolitiken bör minskas kraftigt, och mer resurser bör läggas på forskning och utveckling, miljö- och klimatfrågor samt rättsliga frågor som grov gränsöverskridande brottslighet, människohandel och terrorism. Europeiska kommissionen har tagit del av utskottets utlåtande. I sitt svar skrev kommissionen att den delar riksdagens bedömning att EU-budgetens förmåga att anpassa sig till förändrade

förutsättningar och krav inte varit tillräckliga och att medel bör omfördelas från jordbrukspolitik och sammanhållningspolitik till bl.a. de områden som riksdagen framförde i sitt utlåtande.

Enligt uppgift från Finansdepartementet har en uppgörelse nåtts den 21 november 2008 mellan Ekofinrådet och Europaparlamentet om EU:s budget för 2009. Uppgörelsen innebär att EU:s betalningar under 2009 uppgår till drygt 116 miljarder euro, vilket motsvarar 0,88 % av medlemsländernas samlade BNI. Den svenska avgiften för budgeten 2009 beräknas minska med ca 170 miljoner kronor, till närmare 19,7 miljarder kronor, jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2009.

När det gäller den s.k. matfaciliteten nåddes en kompromiss som baseras på en revidering av det Interinstitutionella avtalet (IIA), där storleken på revideringen uppgår till 240 miljoner euro för 2008. Övriga delar av finansieringen görs genom omfördelningar inom EU-budgetens rubrik EU som global partner samt utnyttjande av katastrofreserven och flexibilitetsinstrumentet.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet stöder regeringens inriktning i budgetpolitiken i EU, som innebär budgetrestriktivitet och en inriktning mot att reformera och modernisera EU:s budget. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstilldelning. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om åtagandebemyndiganden.

Sveriges kostnader för EU-medlemskapet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att utreda kostnaderna för Sveriges EU-medlemskap.

Jämför reservation 1 (mp).

Motionen

I motion Fi283 av Max Andersson och Ulf Holm (båda mp) föreslås en utredning som ska undersöka Sveriges samlade kostnader för EU-medlemskapet. Enligt motionärerna är kostnaderna betydande. Till medlemsavgiften måste läggas t.ex. kostnader för att återreglera jordbruket, för misskött fiskepolitik, för protektionistisk handelspolitik och medfinansieringskostnader för kommuner och landsting för EU:s regionalpolitik. Därtill kommer kostnader som är svårare att uppskatta, såsom kostnader för goda idéer som stoppas för att de står i strid med, eller skulle kunna stå i strid med EU-lagstiftning, ökad byråkratisering och kostnader för implementering. Även näringslivet har betydande kostnader för byråkratisering och administration på grund av EU:s regelverk. En utredning måste även undersöka

och kvantifiera de positiva effekterna av EU-medlemskapet. Enligt motionärerna är metodologiska problem när det gäller att analysera EU-medlemskapets för- och nackdelar inte ett gott skäl till att avstyrka en utredning.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har tidigare behandlat snarlika motioner (bet. 2006/07:FiU5 s. 8 och bet. 2007/08:FiU1 s. 141). Utskottet har vid båda tillfällena uttalat att det i praktiken är ogörligt att på ett rättvisande sätt beräkna de ekonomiska effekterna av Sveriges tillgång till den inre marknaden och att väga in Sveriges politiska möjlighet att påverka EU. Till skillnad från motionärerna anser inte utskottet att de positiva effekterna av EU-medlemskapet är så små att de skulle vara svåra att hitta. Däremot håller utskottet fast vid att både de positiva och de negativa effekterna av EU-medlemskapet inte låter sig fångas i kvantitativa analyser. Såvitt utskottet känner till finns inga tillförlitliga metoder för att på ett rättvist och neutralt sätt utreda samtliga effekter av EU-medlemskapet.

Utskottet avstyrker därmed motion Fi283 (mp).

Klimatsäkring av EU-budgeten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om klimatsäkring av EU-budgeten. Utskottet hänvisar till en pågående översyn av EU-budgeten inom EU.

Jämför reservation 2 (mp).

Motionen

I motion Fi297 av Ulf Holm (mp) föreslås att EU:s budget, som ett led i den påbörjade översynen av EU-budgeten, klimatsäkras. EU:s stats- och regeringschefer enades i mars 2007 om en ganska ambitiös klimatpolitik. Enligt motionären krävs såväl kraftiga ekonomiska resurser som engagemang, om målsättningarna om klimatpolitiken ska kunna nås. Därför behöver EU:s budget klimatsäkras så att medlen inte går till verksamhet som förstör klimatet. I stället måste EU-budgeten anpassas så att klimat- och miljöpolitik prioriteras. Motionären anser att det som ett led i översynen av EU:s budget bör ses över hur EU-budgeten kan klimatsäkras.

Finansutskottets ställningstagande

Som ett led i översynen av EU:s budget genomförde Europeiska kommissionen under perioden september 2007 till juni 2008 ett offentligt samråd om EU:s budget och framtida finansiering. Enligt kommissionen har när-

mare 300 olika instanser, såväl parlament och regeringar som företag och organisationer, lämnat skriftliga bidrag till samrådet. Av kommissionens sammanfattning av bidragen framgår att klimatfrågan lyfts fram i många av bidragen (Rapport om samråd. Budgetreform för ett Europa i förändring: kort sammanfattning av bidrag. Bryssel den 3 november 2008, SEK (2008) 2739). finansutskottet lämnade i mars 2008 ett utlåtande om översynen av EU:s budget (bet. 2007/08:FiU14) där utskottet påtalade behovet av att lägga mer resurser på bl.a. miljö- och klimatfrågor. I sitt svar på finansutskottets utlåtande höll kommissionen med utskottet om att medel bör omfördelas till bl.a. dessa områden. Det är därför rimligt att anta att kommissionen i sitt fortsatta arbete med översynen av EU-budgeten under 2009 kommer att behandla hur klimatfrågan ska beaktas i EU:s budget. Utskottet har också vid saksamråd med EU-minister Cecilia Malmström om översynen av EU-budgeten framhållit vikten av att bl.a. miljö- och klimatfrågor bör ges ökad prioritet i EU:s budget.

Mot denna bakgrund anser utskottet inte att någon åtgärd krävs med anledning av motionen. Utskottet avstyrker därmed motion Fi297 (mp).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Sveriges kostnader för EU-medlemskapet, punkt 3 (mp)

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om EU-medlemskapets kostnader. Därmed bifaller riksdagen motion

2008/09:Fi283 av Max Andersson och Ulf Holm (båda mp).

Ställningstagande

Jag anser att Sveriges samlade kostnader för EU-medlemskapet bör utredas. Kostnaderna är mer betydande än man kan tro. Medlemsavgiften har kostat oss hundratals miljarder sedan inträde i EU, men det är troligen ändå bara en mindre del av medlemskapets samlade kostnader. Till avgiften måste man lägga kostnader för att Sverige tvingades återreglera och byråkratisera jordbruket, kostnader för EU:s misskötta fiskepolitik, medfinansieringen av EU:s hårt kritiserade regionalpolitik och EU:s protektionistiska handelspolitik som tvingar på Sverige tullar för varor som tillverkas i tredje världen.

Förutom dessa kostnader har EU-medlemskapet också inneburit minskad flexibilitet och ökad byråkratisering i det politiska systemet. Goda idéer stoppas för att de är i strid med, eller misstänks vara i strid med, EU:s regler, och implementeringen av EU-regler innebär stora kostnader. Även näringslivet har stora kostnader för byråkratisering och administration på grund av EU:s regelverk.

EU-medlemskapet har också positiva sidor, och i en analys av EU-medlemskapets samlade kostnader måste också dessa beaktas. Det är säkert svårt att hitta metoder för att uppskatta storleken på vissa positiva ekonomiska effekter av EU-medlemskapet. Men jag anser inte att metodologiska problem är ett gott skäl till att avstå från en utredning. Oavsett vilken inställning man har till det svenska EU-medlemskapet borde det finnas ett intresse av att göra en seriös utredning av EU-medlemskapets samlade både direkta och indirekta kostnader.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad jag har anfört om en utredning av EU-medlemskapets kostnader. Därmed tillstyrker jag motion Fi283 (mp).

2. Klimatsäkring av EU-budgeten, punkt 4 (mp)

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen om klimatsäkring av EU-budgeten. Därmed bifaller riksdagen motion

2008/09:Fi297 av Ulf Holm (mp).

Ställningstagande

Jag anser att EU:s budget, som ett led i den påbörjade översynen av EU-budgeten, måste klimatsäkras. EU:s stats- och regeringschefer enades i mars 2007 om en ganska ambitiös klimatpolitik. Nu krävs såväl kraftiga ekonomiska resurser som engagemang om målsättningarna, om klimatpolitiken ska kunna nås. Regeringen måste, i samband med den översyn av EU:s budget som påbörjats, driva kravet att EU:s budget klimatsäkras så att medlen inte går till verksamhet som förstör klimatet. Studier har visat att EU-budgeten hittills inte fokuserat på klimatmålen och att miljöinsatser snarast motverkats genom att pengar gått till insatser som ökar utsläppen av växthusgaser, t.ex. vägbyggen. Det borde ligga i Sveriges och EU:s intresse att EU-budgeten anpassas så att klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad jag har anfört om klimatsäkring av EU-budgeten. Därmed tillstyrker jag motion Fi283 (mp).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009 utgiftsområde 27:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten de åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2009 avseende åtagandebemyndiganden (avsnitt 3).
2. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2009 anvisa anslag under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)

93:1	Avgiften till Europeiska gemenskapen	19 878 094
Summa		19 878 094

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Fi283 av Max Andersson och Ulf Holm (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av EU-medlemskapets totala kostnader.

2008/09:Fi297 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatsäkra EU:s budget i samband med översynen av budgeten som nu påbörjats.

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Förslag till anslag för 2009 inom utgiftsområde 27
Avgiften till Europeiska gemenskapen

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Utskottets förslag
1:1 Avgiften till Europeiska gemenskapen	19 878 094
Summa	19 878 094